

Kauniin ystävyden katkera loppu

Monta vuotta olivat Irja ja Vilho olleet ystäviä. He olivat naapurusten lapsia. He pitivät niin paljon toisistaan, etteivät milloinkaan vastustaneet toistensa leikkejä, vaan sen minkä toinen ehdotti, toinen aina heti hyväksyi.

He olivat jo leikkineet yhdessä monta kevättä, kesää, syksyä ja talvea. Monta hauskaa leikkiä, retkeä ja vieläpä monta pientä, tosin tahtomatta tehtyä "pahaa tekoakin" heillä oli muistissaan. Myöskin oli heillä mielessä monta valheista johtunutta tunnonvaivaa ja niiden johdosta vanhemmilleen tehtyä tunnustusta.

He olivat köyhien työläisten lapsia ja siksi heidän leikkipaikkansa eivät olleet läheskään niin laajat ja tilavat kuin heidän vilkas miellikkuvituksensa olisi vaatinut. Siksi he juoksivatkin usein pihaan taustalla olevaan liikakujaan leikkimään, sillä kuja oli pitkä eikä kukaan häirinnyt heidän leikkejään siellä.

Oli jälleen kevät. — Lumi sulii auringon lämmöstä ja lukematonta puroa juoksivat lumipölvökeiden välitse avarampaan maailmaan laajoille alankomailla. Likakuja oli täynnä tällaisia pieniä puroja. Tuota purojen tuntematonta maailmaa teki Irja ja Vilhon mieli näkemään. He kiipeivät lahonneille aidoille nähdäkseen paremmin mihin joku puro päättyi. Jos jonkun puron tiellä oli esteitä, ettei se päässyt vapaasti jatkamaan matkaansa, niin he poistivat ne, ajattelematta, että joku oli ehkä laittanut nuo esteet, ettei likakujan saastainen vesi pääsisi tuomaan saastaa ja taudin siemeniä hänen pihaansa.

"Katsoppas, Vilho, kuinka kaunis kujan kuva tuon lohipurkin kyljessä on!" huudahti Irja. "Ota sinä se pois tuon luokan alta. Minä en sitä saa kun se on jältynyt kiinni." Irja koetti vielä kiskoa purkkiä irti kun Vilho ei kuulunut, mutta purkki ei irtaantunut. "Vilho, hei! Missä sinä oivut?"

Kun Vilho tuli Irjan luokse, näki Irja heti, että hänellä oli jotakin hyvin tärkeää mielessä. Vilho koetti irruttaa purkkiä, mutta se ei vain lähtenyt irti. Silloin Irja tarttui purkin syrjään ja alkoi vetää yhdessä Vilhon kanssa. "Oi, voi!" hän kielsi yhtäältä. Purkin tarviva syrjä oli viiltänyt suuren haavan hänen sormensa, josta veri vuoti aivan virtana.

"Älä itke! Ei se kannata itkeä, vaikka se vähän sattuukin," lohdutteli Vilho. Minun isäni tuntee erään naisen, jolta leikattiin koko käsi poikki ja hän vain katseli hänelle tuotua kukkavilhoa ja hymyili." valehdella sutkautti Vilho, jonka lennokas mielikuvitus oli siinä paikassa keksinyt tuon jutun.

Irjan poskille vierineet kyynelputoukset putoukset eivät enää enään tulleet, niin "annitettynä" hän kuunteli Vilhon kertomusta. "Mihin se käsi sitten pantiin?" kysyi Irja, mutta Vilho ei enään kuullut kysymystä. Hän penkoi erään takaportin luona olevaa romu- ja likakassa. Hän löysi viimein etsimänsä. Se oli vaalea vaateriekale. Se oli kyllä osittain pahannäköisen visvan tahtama, mutta Vilho etsi

Lastenosasto

puhtampia paikkoja ja repi niistä siteen ystävänsä sormeen.

Irja ihaili Vilhoa, niin kiilti hän oli aina hänelle ollut.

Kun sormi oli sidottu, riensi Vilho takaisin saman ruokasalan luo, josta äsken täytyi poistua. Siinä oli niin suuri kasa kaikkea melenkiatoista. Tuossa lääkepullojen keskellä kimalteli joku esine kirkkaana ja väkkyvänä. Mikähän se on? — Entäpä, jos se olisi kultainen rintaneula! Hän penkoi kassa ja heitteli mielestään kelvottomat esineet, kuten kankurajat, mädäntyneet hedelmät, paperit ja muut sellaiset syrjään, saadakseen kirkkaan esineen. "Jos se vain on rintaneula, vien minä sen äidille," päätteli Vilho mielessään.

"Nyt se purkki lähti irti kun minä sitä oikein potkasin," kuului Irjan huuto. "Katso, kuinka kaunis tuo kujan kuva on!"

"Älä nyt vain huuda," sanoi Vilho, "mutta katsohan kun sinun hameellasi on ilka eläviä matoja."

Irja pudistutti, mutta hän ei huutanut, kun katsoi hameellaan kimppeä matoja. Hän pudoteli ne tikun avulla maahan ja huomasi vasta, että hänen kätensä haivivat mädäntyneelle kalalle. Hänen kätensäkin alkoi pakoittaa kovasti.

"Tuossa sulle!" sanoi Vilho, heittäen Irjalle kasasta löytämänsä likasen aamulakin, jonka Irja nauraen laitto päähänsä. Vilho pisti kainaloonsa kuvakirjan ja sai vihdoinkin irti kasan keskeltä sen kauniilla näyttävään esineen. Se oli kauniiksi kuvitettu kultareunainen juomaastia eli muki. Siinä oli pitkä hakeama, mutta kyllä se vettä pitää, päättelivät lapset ja päättivät kelailla jonkun valheen vanhemmilleen siitä, mistä he tuon mukin löysivät, sillä heitä oli jolloinkin varotettu ottamasta mitään kujalta.

Vilho oli sairas, lähtenyt ja kalpea. Hän oli sairastanut koko syksyn. Sairastaessaan ajatteli Vilho usein Irjaa. "Olhan Irjakin parantunut verenmyrkytyksestä, jonka hän sai likakujalla saadusta haavasta, eikä tämä ole kuin yskää; miksi hän ei voisi parantua," ajatteli Vilho kerran, juuri kun Irja tuli sisälläin.

Kun he jäivät kahdenkesken leikkimään, sanoi Irja: "Tiedätkö, Vilho, olen ajatellut, että jos tuo muki sieltä kujalta ei ollutkaan puhdas ja että sinun sairautesi ehkä johtuu siitä, kuten minun verenmyrkytyksin johtui sieltä."

Hän oli tuskin ehtinyt lopettaa lauseitaan, kun Vilhon äiti ja isä tulivat sisään lääkärin kanssa, hyvin huolestuneen näköisinä. Irja ufosteli lääkäreitä ja pistäisi siksi aikaa piiloon toiseen huoneeseen.

Lääkäri tuoki kauan sairasta. Sitten hän kyseli onko ketään suvussa kuollut keuhkotautiin ja ihmetellen vaan ravisteli päätään. Sitten hänen silmänsä osuivat mukiin joka piti Vilhon toivomusten mukaan aina olla hänen juomaastianaan. "Missä olen näbnyt tämän mukin? Jaha, nyt muistan. Tuolla toisella kadulla, tuon likakujan tuolla puolen eräässä talossa asui per-

he, jossa äiti sairastui keuhkotautiin ja kuoli. Monena kuukautena kävin hänen luonaan ja näin siellä tämän mukin. Miten on se teille joutunut?"

Isä ja äiti katsoivat hämmästyneinä toisiinsa ja vihdoin äiti sanoi: "Kyllä se on varmaankin samanlainen kuin lääkäri on siellä näbnyt, mutta ei se ole sama muki, sillä tämän on Vilho saanut naapurin emännältä, sillä samalta, jonka tyttären te pelastitte verenmyrkytyksestä viime keväänä."

Silloin otti lääkäri eräänlaisen suurennuslasin ja alkoi sillä tutkia mukia. Hänen kasvonsa muuttuivat aivan kalpeaksi ja hän kutsui isän ja äidin myöskin katsomaan siihen lasiin. Irja näki kuinka äiti tähyteli lasin takana olevaan astian halkeamaan ja kuinka hän sitten puristautui kasaan, aivan kun peljäten jotakin.

Irja ei voinut olla enään piilopaikkassaan vaan syökyi esiin, lankeasi polvilleen vanhempien eteen ja sanoi:

"Rakas äiti ja setä, kyllä lääkäri on oikeassa. Me löysimme mukin kujalta romujen seasta ja Vilho niin kovin mieltä siihen. Koska tiesimme teidän sen häneitä kieltävän, niin päätimme sanoa, että minun äitini on antanut sen hänelle. Me valehtelimme. — Oi, autakaa se meille anteeksi, — ja te, hyvä lääkäri, pelastakaa Vilho!"

Lääkäri nosti Irjan ylös ja taputteli häntä olalle, sanoen: "Valheenne kyllä tulee korjatuksi anteeksi annolla, muut toimen puoli tässä on porjaamaton."

Irja ei ymmärtänyt mitä lääkäri sillä tarkoitti.

Lääkäri kutsui Vilhon vanhemmat hiukan syrjään ja puhui heille. "Kaikki ne kihisevät elävät, jotka näitte suurennuslasin läpitse, ovat keuhkotautin basiljeja. Lapsenne on jo niin niiden turmelema, ettei hänen elämänsä enään ole pitkä."

Irja puheli Vilholle kaikenlaisista uusista suunnitelmista, joita he talvella panisivat toimeen kun Vilho paranee, mutta Vilho ei jaksanut niihin innostua. Hän näytti kovin väsyneeltä ja vakavalta.

Taas oli lämmin, herttainen kevät. Linnut laulevat, kukat kasvoivat niinkuin ennenkin, mutta Irjan pienessä sydämessä oli jotakin niin raskasta. Ei ollut niinkuin silloin kun he Vilhon kanssa yhdessä leikkivät. Vilho oli viety kalmistoon erään tuiskuisena talvipäivänä ja laskettu siellä syvään, kylmään hautaan. Irja oli ollut myöskin siellä haudalla ja hänestä oli tuntunut, että pian hänkin kuolee. Kuinka hän jaksaisi kestää tämän elämänsä ensi surun, sitä hän ei tiennyt.

Sen jälkeen kun Vilho kuoli, hän ei ollut kertaakaan käynyt takakujalla ja hän oli päättänyt kieltää jokaista siellä käymästä, jonka vakituksena leikkipaikkana kujat vielä olivat.

Usein nähtiin Irja kotinsa portailla istumassa pää käsiensä varassa. Irja muisteli rakasta leikkiveriansa ja oli usein näkevinään kuinka Vilho kurkisteli nurkan takaa huutaen: "Tule, Irja!"
Klaudie-täti.

Auttakaa!

Auttakaa, oi auttakaatte, liiastanne vähän suokaa! Avun tarpeessa kerjään — pienokainen pyytän huokaa.

Isä kuoli, äiti sairas, vaimentakaa nälän tulta! Tänään viel' ei yhtään syöty, eilen loppui leipä kulta.

Jos en apua voi saada, haudataan sortuu äiti varmaan. Tahdotteko kuoloon syöstä ainoan oppahani parhaan?

Käsi kohoo pyytäjällä, rikas oli kirehtäjäpi. Toivotonna pienokainen itkemähän yksin jääpi.

Kym' on sydän omekkaalla, ne ei köyhän hätää lieennä. Voi sit', jok' vois auttaa loista eikä siltä apuun riennä!

Mikael Rutanen.

NEW CASTLE, PA.

Tervehdän kaikkia pieniä tovereita. Tämä on ensimmäinen kerta kun minä kirjoitan Toverittareen. Minä olen seitsemän vuoden vanha ja olen kolmannella luokalla koulussa.

Tänä talvena ei ole satanut lunta juuri ollenkaan. Me ajoimme tehdä lumillan, mutta ei ole ollut yhtään märkeä lunta. Yhdessä kerran oli niin paljon, että minä vain tein lumituksen. Minä sain joululahjaksi makeislaatikon, maastolaatikon ja rummun. Veltti Jorma sai viulun, kyntälaatikon ja makelasia. Meidän s. s. -seuran sunnuntai koululaiset suorittivat ohjelmaa kunsjuhlassa. Meidän sunnuntai koulussa on kolme luokkaa. Minä olen kolmannessa luokassa.

Kun kesä tulee, niin me menemme äidin kanssa Ashtabulan rantaan.

Lopetan nyt tällä kertaa. Toivottan hauskaa talvella pikku tovereille.
Kalevi Pulkka.

CHISHOLM, MINN.

Hyvää päivää, Toverittaren lukijat! Meidän koulumme oli suljettuna influenssan takia kaksi kuukautta. Nyt se on taas aivan ja koulun pihaan on tehty lumitintara. Minäkin olen käynyt siinä luistelemassa. Meidän koulumme nimi on Lincoln koulu. Minä olen 10 vuotta vanha ja olen viidennellä luokalla koulussa. Tämä on ensi kerta kun kirjoitan Toverittareen ja jos tämä tulee lehteen, niin kirjoitan toistekin. Toivon kaikkea hauskaa kaikille Toverittaren pienille lukijoille. — Henni Mattson.

VIRGINIA, MINN.

Haloo, kaikki pienet Toverittaren lukijat! Minäkin päätin kerran kirjoittaa Toverittareen tästäkin. Täälläkin olivat koulut suljettuna influenssan takia ennen joulua, mutta nyt ne taas on avattu. Minä olen kolmannella luokalla koulussa ja olen 9 vuotta vanha. Meidän luokan opettajan nimi on Miss Howland. Minulla ei ole yhtään velkkoa eikä siskoa. Minulla on vain pieni kissa hoidettavana. Minä lausun runon viime sunnuntaina ohjelma-iltamassa. Viime kesänä minä lausun runoja ja sain kaksi palkintoakin. Kun tulee vähän keväisempi, niin toivon, että saamme taas perustetuksi ihanneliton. Meillä oli ihannelitto viime keväänäkin, mutta kun tuli kesä niin alkaiseen, niin opettajat menivät järven rantaan ja mulle huvimatkoille eivätkä tulleet enään opettamaan meitä lapsia. Me opimme ihannelitossa lukemaan ja laulamaan. — Aili Elo.

PORTLAND, ORE.

Siitä on yli kolme kuuta kun tulin tänne Portlandiin vanhempieni kanssa. Kun ei kukaan minun pienistä tovereistani Eurekassa, Cal., ole (jatkoa kahdenkeltaista sivulla)